

Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo paslėptos žabangos

2014 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Seime įvyko spaudos konferencija „Dėl klaidingų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo interpretacijų“, kurioje Europos žmogaus teisių fondas (EFHR) uždavė Seimo nariams kelis esminius klausimus.

Dar šių metų liepos mėnesį Fondas pateikė savo nuomonę dėl šio įstatymo [projekto](#) nurodydamas, jog tikisi, kad Lietuvos valstybė, priimant kitus įstatymus, nepamirš savanoriškai prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų ir atmes įstatymų projektus, kurie kelia grėsmę žmogaus teisėms bei savo piliečių – tautinių mažumų interesams. Tačiau šių metų lapkričio 13 dieną Seimas po pateikimo pritarė šiam projektui. Toliau projektas bus nagrinėjamas Seimo komitetuose.

Keltinas klausimas, ar šis įstatymo projektas yra suderintas ir su Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos nuostatomis, kurią Lietuvą ratifikavo dar 2000 m.

Pabrėžtina, kad Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija įtvirtina tautinių mažumų atstovų teisę viešai, žodžiu ir raštu vartoti savo mažumos kalbą, teisę savo mažumos kalba viešai pateikti ženklus, įrašus, o taip pat valstybės pareigą topografinius įrašus stengtis daryti taip pat ir mažumos kalba.

Akivaizdu, kad įtvirtinus lietuvių kalbos viršenybę konstituciniu įstatymu ir nenumačius išimčių, kurios užtikrintų tautinių mažumų interesus, šie klausimai ir toliau liktų neišspręsti. Tai bus Europoje dar vienas tautinių mažumų kalbinių teisių ribojimo valstybinės kalbos įstatyme pavyzdys. Pataisos priimtos Slovakijos valstybinės kalbos įstatyme 2009 m. buvo pagrindu ESBO aukštojo komisaro tautinėms mažumoms ir Europos Tarybos intervencijai. Įstatymas, kuris turėjo pagerinti kalbos kultūrą, apribojo tautinių mažumų kalbų naudojimą ir įvedė baudas už neteisingą slovakų kalbos naudojimą. Komisaro nuomone, Slovakijos įstatymas buvo priimtas per greitai, neatsižvelgiant į Komisaro nuomonę, kas neatitinka gerosios praktikos pavyzdžių. Lietuva priimant panašų reglamentavimą rizikuoja akivaizdžiai konfrontacijai su Europos Taryba.

Pažymėtina ir tai, kad Lietuva nuo 2010 m. neturi jokio teisės akto, tiesiogiai reglamentuojančio tautinių mažumų teises ir laisves. Todėl seimo narių nuomonę, kad šie klausimai spręstini kitais įstatymais, kurių kaip pabrėžia EFHR tiesiog nėra, laikyti galima mažų mažiausiai ciniška.

Panašiai kaip ir [Europos teisės departamentas](#), EFHR mano, kad 10 straipsnio 5 dalies nuostatos gali būti kliūtis laisvam prekių ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje.

Konferencijos pabaigoje pritaria Teisės departamento [išvadai](#), kuriai pritaria ir EFHR, kad projekto 14 straipsnio 1 dalyje reiktų aiškiai nurodyti kokiais atvejais galėtų būti taikomos minimos išimtys dėl vardų ir pavardžių asmens ar kituose dokumentuose rašymo. Departamentas mano, kad būtent šiame konstituciniame įstatyme turėtų būti įtvirtintos ne lietuvių kilmės Lietuvos Respublikos piliečių vardų ir pavardžių rašymo asmens dokumentuose taisyklės.

EFHR pozityviai vertina pradėtą Seime diskusiją ir tikisi, kad nuo 2005 metų rengtas Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projektas bus svarstomas atsižvelgiant į visų Lietuvos Respublikos piliečių interesus. Teigtina, kad asmenvardžių rašybos, vietovardžių pavadinimų ir tautinių mažumų teisių apsaugos teisinis reguliavimas turėtų būti svarstomas ir diskuotojamas greta šio įstatymo projekto nuostatų. Kitaip, šio įstatymo nuostatos neleis tinkamai apsaugoti tautinių mažumų teisių.

EFHR

PRANEŠIMĄ PASKELBĖ: --, VŠĮ "EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ FONDAS"

🕒 2014-12-11 13:30

🔒 Teisėsauga, teisėtvara

👤 Kontaktinis asmuo

VšĮ "Europos Žmogaus Teisių Fondas"

atgal

"BNS Spaudos centre" skelbiami įvairių organizacijų pranešimai spaudai. Už pranešimų turinį atsako juos paskelbę asmenys bei jų atstovaujamos organizacijos.